

Falchs

11

Grup de divulgació
de la història de Fals

FULLS DE DIVULGACIÓ DE LA HISTÒRIA DE FALS

FEBRER 2005, NÚMERO 11

Cal Mosquit

Maurici Carrió Jaumeandreu, procurador de l'hisendat Ramon Soler de la Plana i administrador de la propietat Oliveres de Cantacorbs, va cedir el juliol de 1849 a Isidre Moncunill Abadal un tros de vuit quartans perquè s'hi pogués fer una casa. El tros estava situat als límits de la propietat d'Oliveres, termenejant amb les terres del Miralles i el Tatger. Per la banda de l'est tocava amb el terreny de la casa que s'havia acabat de fer Francesc Fosas, àlies Mongia, i per la banda de l'oest amb el terreny de la casa de la Fassina. El contracte de venda o establiment contemplava que el Moncunill podia aixecar una sola casa amb els seus annexes, o sigui, corts i tines, i arreglar la resta del terreny per fer-hi hort. El lloc era propici, perquè just a sota hi passava el Torrent de Cantacorbs, per on, poca o molta, hi baixava aigua tot l'any. Com era costum, l'amo d'Oliveres autoritzava al comprador a arrencar pedra per fer les parets de la casa, pedra que s'havia d'arrencar, partir i carretejar del lloc que l'administrador fixés. El preu de la venda va ser de 180 lliures en efectiu, més un cens perpetu de vuit rals, que s'havia d'ingressar a les arque del Soler de la Plana el dia primer de maig de cada any.

L'Isidre va començar arrencar pedra tot seguit i al cap d'un any ja inaugurava la seva casa nova de trinca. Va fer-se gravar una llinda amb el seu nom i l'any 1850. La casa va ser anomenada ca l'Isidron, ja que així era conegut el seu propietari per la gent de Fals. Quan va fer la casa, l'Isidre ja era un home casat, perquè el juny de 1847 havia passat per la sagristia amb la Francesca Riera Oller, la seva dona. La Francesca era natural del mateix poble, concretament de la casa del Gorg Negre, mentre que l'Isidre havia baixat d'Aguilar. Gràcies als capítols que van signar abans de casar-se, podem saber que el dot va ser de 70 lliures en diner i una caixa de fusta de pi que contenia una flassada nova, valorada en sis lliures, unes tovalles de cotó de dues canes, dos llençols, una tovallola, i unes quantes peces més de roba. El dot solia fer-se efectiu a terminis, però el 1850 l'Isidre va signar un document reconeixent al seu sogre que ja havia rebut la totalitat del dot.

L'amo del Grau va establir una vinya de 6 quarteres a l'Isidron. El contracte exemplifica la relació desigual entre el propietari de la terra i el pobre parcer que la regava amb la seva suor. Després de les clàusules relatives a les parts i altres temes, n'hi ha una que fa així:

«...que si trae alguna carga de vendimia mala, verde, mohosa o adulterada, se pesará y deberá en pena pagar el duplo de la reputada mala, y que si estare dos años consecutivos sin hacer los debidos cultivos o cumplir los pactos, quedará rescendido este establecimiento...»

L'Isidre va morir el 12 de desembre de 1873, a l'edat de 53 anys, deixant al seu darrere una vídua desconsolada i una colla de fills; el Francesc, l'Antoni, el Joan, la Josefa, el Josep i Pere. Havien tingut dues filles més, la Leonor i la Rosa, que havien mort petites. El seu fill gran i successor va ser el Francesc Moncunill Riera, que comptava 20 anys quan els va deixar el pare. En el testament que l'Isidre havia fet dos anys abans, havia previst que fossin tutors dels seus fills menors d'edat els germans de la seva dona, el Francesc i l'Isidre Riera. En el testament també havia fet disposicions relatives als altres fills i filles. Als dos més grans els va deixar, a mitges, una vinya al Puig que encara s'estava plantant. Als fills mitjans els va deixar la legítima, i a les filles 25 lliures de dot i la roba corresponent.

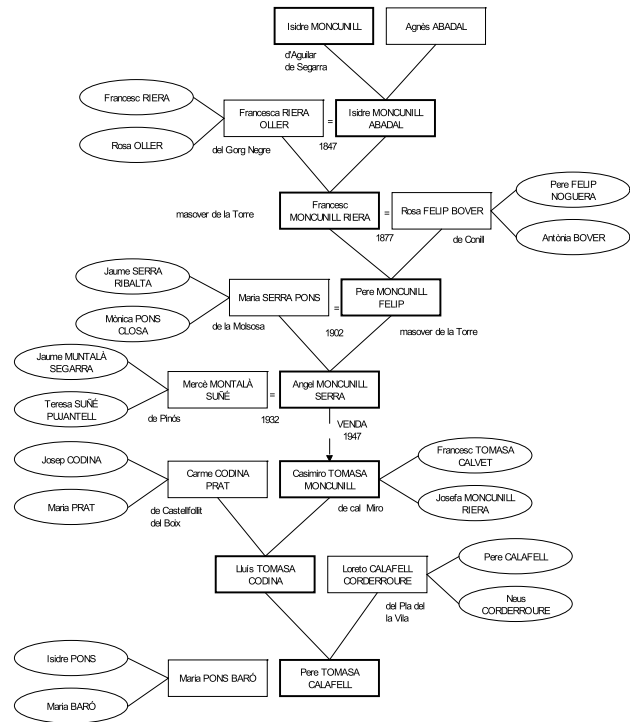

La família del Mosquit sota l'arc de casa seva

Francesc Moncunill Riera va casar-se el 1877 amb Rosa Felip Bover, de 18 anys, procedent de Conill, un agregat de Pujalt. El dot va ser de 80 pessetes. Al cap de pocs anys, els va sortir l'oportunitat d'entrar com a masovers a la Torre, un mas important que tenia moltes terres, de manera que el Francesc, la família i sa mare vídua van marxar de ca l'Isidron per anar a viure a la Torre. Mantindrien la masoveria durant tres generacions, ja que tant el seu fill Pere Moncunill Felip, com el seu nét, Angel Moncunill Serra, serien els masovers de la Torre. El Pere va casar-se el 1902 amb Maria Serra Pons, de la Molsosa, i va tenir tres nois i dues noies. L'Àngel ho va fer el 1932 amb Mercè Montalà Suñé, originària de Pinós i filla dels masovers del mas Bosch, i va tenir dos nois i dues noies. L'Àngel es veuria obligat a deixar la Torre per divergències greus amb l'amo, immediatament després d'acabar la Guerra Civil. Els Moncunill es van instal·lar a una masoveria al poble de Cabrianes.

Però qui vivia mentrestant a casa dels Moncunill ?. En marxar a viure a la Torre, van llogar-la a Joan Casals Pons (1850-1917), un pagès que menava diverses peces de terra a Fals i a Rajadell. De fet, el primer d'arribar aquí havia estat el seu pare Joan, qui ja havia plantat el 1828 una vinya de 6 quarteres i mitja, en terra de la Torre. Els Casals venien d'Aguilar, van passar uns anys a Rajadell i van acabar a cal Mosquit. Es calcula que van instal·lar-s'hi el 1875 o un xic abans. El Joan era un home petit i bellugadís que tenia per sobrenom "el Mosquit". I com a conseqüència d'això la casa va passar a dir-se cal Mosquit, nom que s'ha conservat fins al present. El Mosquit va casar-se amb una noia del poble, la Maria Baraldés Centelles (1852-1935), de cal Balandrés. Van tenir dos xicots, que van anomenar Emili i Celestí. Després del "Mosquit" van viure a la casa l'Emili Casals Baraldés (1889-1969) i la dona d'aquest, la Florència Parcerisas Moncunill, de cal Felip. A més de fer de pagès, l'Emili tractava amb grans i farina. Durant la guerra va tenir cura de repartir el racionament del pa. El 1939, va casar la seva filla Maria Casals Parcerisas amb el jove Antoni Casellas Grifé, i el mateix any van desllogar cal Mosquit i van marxar tots plegats al Molí de Boixeda. L'antic molí fariner estava força malmès a causa de l'abandonament i la guerra. Allà, l'Emili va posar en marxa un forn que subministrava a tot el veïnat l'aliment més bàsic, el pa. Mentrestant, el seu gendre Ton es dedicava al transport amb un camió i un cotxe, i la seva filla Maria començava a fer dinars.

Tornant als propietaris de la casa, després de la defunció de Pere Moncunill l'abril de 1942, aquesta va passar a l'Àngel i a sa mare Maria Serra, com a usufructuària. El 12 de maig de 1947 es van vendre la casa i els drets sobre la vinya del mas Grau a Casimiro Tomasa Moncunill.

El Casimiro era fill de cal Pinsà i s'estava amb la seva muller Carme Codina Prat en una caseta del Raval, anomenada precisament cal Miro. En va pagar 6.000 de les pessetes d'aquell temps. El Casimiro va morir el 1971 i llavors la casa va passar al Lluís Tomasa Codina, el seu fill, el qual estava casat amb la Loreto Calafell Corderroure, una filla dels masovers del Pla de la Vila. Van tenir dos fills: la Neus i el Pere. El Lluís era un gran boletaire, el millor del poble. A la tardor, cada dia sortia de matinada cap el bosc a resseguir les seves llenegueres. Quan el temps era propici, omplia diàriament una o dues cistelles de bolets, que baixava a vendre a Manresa. Aquesta activitat recol·lectora li permetia complementar els seus ingressos, basats en el conreu de la vinya. Quan va morir el 2001, la casa va passar a ser dels actuals propietaris, Pere Tomasa Calafell i Maria Pons Baró. Tenen dos fills la Sandra i el Roger.

